

AI som medspiller i grundskolens fremmedsprogundervisning

Christina Hellensberg

PD i projektledelse og organisationsudvikling.

Pædagogisk konsulent for engelsk, tysk og EMSF ved CFU/KP.

chel@kp.dk

Danièle Eychenne

MA i fremmedsprogspædagogik. MA i fransk sprog og kultur.

Pædagogisk konsulent for fransk ved CFU/KP.

dey@kp.dk

Med denne artikel vil vi udfolde de potentialer, der kan ligge i at integrere AI i en kommunikativ sprogundervisning. Samtidig viser vi, hvordan læreren kan understøtte en legitim, balanceret og hensigtsmæssig brug af AI i sprogundervisningen.

Teknologier og generativ AI spiller aktuelt en stor rolle både i elevernes dagligdag og i samfundet i øvrigt. Eleverne har brug for faglig undervisning i brugen af generativ AI og for en løbende dialog med deres lærere om, hvordan de anvender værktøjerne (Bak og Lindved Dithmer, 2025; Børne- og Undervisningsministeriet, 2025). Vi ser et behov for at tilgå AI i sprogundervisningen med et mindset, der bygger på en anerkendende og elevcentreret pædagogik, hvor elevernes mange ressourcer bliver aktiveret. I denne tilgang vil lærere og elever kunne inddrage deres viden om verden, deres viden om sprog samt deres respektive erfaringer med AI for sammen at erhverve sig ny viden. Vores hensigt er, at eleverne kan anvende generativ AI på et fælles, oplyst grundlag og på en relevant måde i dialog med hinanden.

Vi har et særligt fokus på, hvordan brugen af AI kan være med til at understøtte elevernes kommunikative kompetencer i grundskolen og styrke deres mod og lyst til at arbejde med og lære sprog, så de oplever, at de kan forstå og gøre sig forståelige i forskellige relevante situationer.

Motivation for at lære sprog er afgørende for den enkelte og for samfundet. Den enkelte kan have glæde og udbytte af at kunne sprog, og samfundet har brug for dygtige sprogbrugere, som formår at være kritiske i mødet

med indhold og sprog skabt med AI (Hjorth og Sehested, 2025). Motivation og trivsel er hinandens forudsætninger, og det, at eleverne føler sig kompetente, er et af flere parametre i forhold til motivation og læring. Det kan de f.eks. opleve i sammenhænge, hvor AI er integreret og potentielt bidrager til at de oplever autonomi, hvor de kan deltage i udbytterige møder mellem dem og faget (Klinge, 2023).

Projektets pædagogiske og didaktiske fundament

Vores refleksioner tager afsæt i et udviklingsprojekt i to dele, som løb af stablen fra november 2023 til april 2025. Herfra har vi indsamlet vores empiri. 50 elever fra 8. klasse har med deres fire tysk- og fransklærere eksperimenteret med og undersøgt anvendelsen af AI, og efterfølgende har tre engelsklærere med deres 7.-9. klasser målrettet afprøvet konkrete ideer til at integrere AI i undervisningen. Projektet byggede på en eksplorativ, involverende og praksisnær tilgang, hvor vi sammen med elever og deres lærere eksperimenterede med og udviklede didaktiske designs for, hvordan AI kan anvendes på en informeret, reflekteret og funktionel måde i en kommunikativ fremmedsprogsundervisning. Vi har anvendt samskabende metoder – med fælles brainstorm og flere workshops – til at sikre involvering og fælles afprøvning af prototyper af didaktiske designs med de deltagende elever og lærere. Projektet har således skabt rammerne for observationer af eleverne, når de eksperimenterede med at bruge AI i forbindelse med deres fransk- eller tyskundervisning. Dertil har vi gennemført drøftelser mellem og med de implicerede lærere og elever for i sidste ende at kvalificere vores refleksioner, udvælgelse, udarbejdelse af prototyper og planlægning af relevante anvendelser af AI i fremmedsprogsundervisningen.

I projektet har vi kunnet observere, at der er et behov for at legitimere og kvalificere brugen af AI via konkrete eksempler og at eksemplerne skal være meget tydelige og rammesat med konkret sprogligt fokus. Vi har kunnet konstatere, at der er brug for at skabe rum for sproglige refleksioner i sprogtimerne samt facilitere og opnå samskabelse hos eleverne, hvor de diskuterer og sammenligner deres sproglige fund.

Opgavetyper og læringsmål: Når sprog og teknologi mødes

I de aktiviteter, som eleverne har afprøvet, agerer de i forskellige kommunikative situationer – både receptive og produktive, som f.eks. at læse og afkode en tekst, gøre sig klar til en debat eller præsentere et emne. Eleverne har anvendt AI til at skabe billeder, generere ideer og udvide deres ordforråd. De forskellige tasks er blevet rammesat med et dobbelt fokus: et fokus på sprogtilegnelse og et fokus på anvendelse af AI.

En didaktisk proces i fem faser

Vores viden om sprogtegnelse, erfaringer fra praksis – herunder empiri og fund fra det projekt, artiklen henviser til – samt mødet og dialogen med mange hundrede lærere har styrket vores overbevisning om, at en didaktisk ramme er relevant, når AI skal bringes i spil i sprogundervisningen. Det har mundet ud i nedenstående model (Figur 1), som indikerer, at AI kan være en medspiller i forhold til at mobilisere viden om emner og sprog og integrere det i elevens videre arbejde med deres sprogtegnelse. Modellens faser understøtter i høj grad vores ambition om at tage afsæt i elevernes ressourcer og tale ind i deres styrkede mod på og lyst til at lære sprog og deres trivsel og succes i sproglæringen.

Figur 1: AI-didaktik i sprog

Det første skridt er at aktivere elevernes viden om verden – det vil sige deres forhåndsviden om temaet, både i form af kulturel baggrundsviden og personlige erfaringer. Denne aktivering kan stilladseres gennem målrettede spørgsmål og samtale, der guider elevernes tankeproces og fremmer fælles drøftelser. Eleverne brainstormer sammen på dansk og andre sprog over et emne, f.eks. musiks betydning for dem.

Det næste skridt er at aktivere elevernes sproglige forhåndsviden *uden brug af AI*. Formålet er, at eleverne afdækker, hvad de allerede er i stand til at formulere på egen hånd på både ord-, udtryks- (chunks) og sætningsniveau. Denne fase synliggør de sproglige ressourcer, som de allerede råder over, og som kan danne grundlag for den videre sprogproduktion. Eleverne formulerer og deler ord, udtryk og sætninger på målsproget

ved at trække på de sproglige strukturer og det ordforråd, de allerede kender og har arbejde med i undervisningen. Her kan læreren vælge at have et sprogligt fokus som f.eks. holdnings- og meningsudtryk.

I den efterfølgende fase bliver AI bragt i spil som en samarbejdspartner. Med afsæt i det, de har mobiliseret *uden AI*, kan eleverne nu målrettet identificere, hvilke ideer, udtryk eller ordforråd, de vil bruge AI til at finde frem til. Eleverne beder f.eks. AI om eksempler på holdnings- og meningsudtryk og bliver bekræftet i den viden, de allerede havde, eller får udvidet deres ordforråd. Denne fase stiller krav til velovervejet prompting. Eleverne bør både stilladseres og have mulighed for selvstændigt at eksperimentere med forskellige prompt-strategier. Lærernes kompetence og forståelse af prompting er her afgørende (Nygaard, 2024). F.eks. skal læreren pege på, at eleverne i deres prompt kan bede om sprog på forskellige niveauer, med afsæt i niveauer i Den Fælles Europæiske Referenceramme for sprog. Det giver således anledning til samtaler om sproglige niveauer så som registre, der kan bruges til at få forslag til at udvide deres sprog. Alt sammen aspekter, der fremmer samtaler om sproget og sproglige fænomener.

Når AI har genereret output, skal eleverne vurdere og udvælge det indhold, de finder relevant og brugbart. Dette kan indebære, at de bliver bekræftet i allerede kendt sprog, genkender sproglige former, som de ikke spontant kunne fremkalde, opdager nye ideer og udtryk eller efterspørger yderligere variationer på et andet sprogligt niveau. Eleverne vurderer altså, om de har tilstrækkeligt sprog og indhold til at formidle det ønskede budskab, og beslutter, om der er behov for yderligere prompting. I denne vurderingsfase spiller læreren en central rolle som dialogpartner og sparringsperson, særligt i forhold til sprogligt niveau, relevans og udvælgelse. Her er princippet om *zonen for nærmeste udvikling* en nyttig rettesnor.

Afslutningsvist anvender eleverne et sprog med større indholdsmæssig fylde, sproglig variation og sikkerhed. De vurderer, hvad de nu er i stand til at udtrykke med større mod og succes. Lærerens opgave er herefter at inddrage elevernes erfaringer og standpunkter i den fremadrettede rammesætning.

AI og kritisk kompetenceudvikling

På det mere overordnede plan er alle lærere i skolens fag, herunder sprogfagene, med til at tage ansvar for at skabe undervisning, som gør det muligt, at eleverne udvikler kritiske kompetencer. I projektet har arbejdet med udvikling af den kritiske kompetence koncentreret sig om vurdering af elevernes evne til at vurdere og kvalificere de svar, som AI genererer. I sprogfagene betyder det, at eleverne ikke alene skal lære at bruge AI i forhold til at blive dygtige og trygge sprogbrugere, men også forholde sig til AI på en reflekteret, kritisk og konstruktiv måde. Derved lærer de ikke blot at acceptere AIs svar, men udvikler evnen til at vurdere og udfordre indholdet – både det indholdsmæssige og det sproglige. Det kan være ved sprog i kontekst; hvilke ord og f.eks. talemåder er relevante at bruge i hvilken sammenhæng, eller hvilket indhold er relevant i en bestemt type samtale? På denne måde får eleverne mulighed for at samtale om AI-genereret sprog ved at sammenligne, justere og begrunde sproglige valg på tværs af forskellige niveauer og kontekster. Det handler om at skabe erfaringer med og mulighed for at opøve en kritisk kompetence og få et lille indblik i facetter af, hvordan sprogmodeller fungerer.

Potentialer og udfordringer i forhold til fremmedsprogstilegnelse

Hvad skal vi være opmærksomme på, når eleverne anvender generativ AI, så de ikke mister ejerskab til det sprog, de anvender?

Vi har erfaret, at anvendelsen af generativ AI i fremmedsprogsundervisningen giver nye muligheder for differentieret støtte, øget elevdeltagelse og mere motiverende læringsmiljøer. Vi har dog en opmærksomhed på, at uhensigtsmæssig eller overdreven brug af AI i sprogundervisningen kan indebære risici, der går ud over elevernes sprogstilegnelse. Derfor kan det være interessant at få et overblik over udvalgte potentialer, potentielle risici samt forslag til kompenserende tiltag uden AI (Figur 2).

Udvalgte aspekter af sprogsundervisning med AI	😊 AI kan hjælpe eleverne med at ...	😞 Overdreven brug af AI kan ...	👉 Tiltag uden AI
Idegenerering og kreativitet	få ideer til indhold og komme i gang med opgaven.	hæmme kreativiteten og evnen til selv at finde på.	gennemføre idégenerering og aktivere elevernes forhåndsviden.
Genkaldelse af ord/udtryk	genopdage ord og udtryk samt overvinde mobiliseringsbarrierer.	begrænse mulighederne for at automatisere ordforråd.	lave øvelser og lege, der er med til at genaktivere og automatisere elevernes ordforråd.
Finde nye ord og udtryk	udvide deres ordforråd, så de kan udtrykke sig mere nuanceret.	udviske elevens personlige stil og resultere i vendinger, der ikke passer til elevens niveau.	organisere brainstorm/lurking med eleverne, hvor de inspirerer hinanden.
Vurdering af relevans af output	udvikle en dybere forståelse af sproget.	begrænse sprogudviklingen ved ukritisk accept af output.	facilitere øvelser, hvor eleverne reflekterer over og taler sammen om sprog.
Læseforståelse	understøtte læseforståelsen, f.eks. via oversættelse af tekstdele.	hæmme udvikling af elevens forståelsesevner.	aktivere elevernes gættestrategier inden de bruger AI.
Selvstændig læring	få mere lyst, mod og motivation til at lære sprog.	skabe afhængighed af teknologi i stedet for lyst og nysgerrighed til at lære sprog.	tilbyde øvelser, hvor eleverne udforsker det, de kan og er nysgerrige på.
Teknologisk kompetence	forbedre deres teknologiforståelse og kompetence i brugen af teknologier.	medvirke til uhensigtsmæssig brug ved manglende teknologisk forståelse.	skabe rum for, at eleverne får teknologikompetence i forhold til AI sprogmodellers opbygning.

Figur 2: AI – potentialer, risici og kompenserende tiltag.

En undervisning, der balancerer brug af AI, kan understøtte elevernes sproglæringsprocesser og kvalificere deres sprogproduktioner. Sproglærere har derfor alle grunde til at eksperimentere sammen med eleverne, hvis AI ikke skal være den ”blinde passager”.

Lærers rolle og behov for videreuddannelse

Læreren har som i andre undervisningssammenhænge en vigtig rolle at spille. De sprogdidaktiske kompetencer er i højsædet for sproglæreren, og dertil er det nødvendigt at opnå en aktuel, grundlæggende forståelse af AI-teknologier. Lærerne skal have muligheder for prøvehandling med elever og kolleger samt professionelle refleksionsrum, så de kan udvikle viden, færdigheder og didaktiske kompetencer, så de kan medtænke AI i undervisningen. Der er således tale om et behov for at prioritere både kurser/uddannelse, egen afprøvning og erfaringsviden, som kommer af praksis i forberedelsen og sammen med eleverne (Børne- og Undervisningsministeriet, 2025: 12; Hjorth og Sehested, 2025: 45f)

Netop i relation til lærernes brug af AI i forberedelsen er der behov for at fastholde deres kritiske tænkning. Den er afgørende på flere niveauer, ikke mindst i vurderingen af de promptresultater, som de får (Nygaard, 2024). Det er afgørende at bevare den kritiske kompetence, når det f.eks. handler om de didaktiske refleksioner, lærerne skal gøre sig. Hvad er det for en undervisning, de har ambitioner om at tilrettelægge, og hvordan understøtter de genererede forslag ambitionerne? Lærerne skal være opmærksomme på, at det også er tidskrævende at lave gennemtænkt undervisning med AI, idet man både skal lære at stille præcise spørgsmål, gentage og forbedre prompts, tilføje kontekst samtidig med, at man sætter sin faglighed i spil (Furze, 2024: 13–16)

For at integrere AI effektivt i selve sprogundervisningen er der brug for en kombination af tydeligt rammede og motiverende opgaver, den nævnte uddannelse af lærerne og et klart fokus på elevernes perspektiver og motivation. Samtidig er der brug for samarbejde og kobling til kommende forskning om AI i fremmedsprogsundervisningen, så nye aspekter og perspektiver kan oversættes til praksis og til den konkrete kontekst i fremmedsprog.

AI som mulighed for at styrke sprog, mod og mening

Vi har erfaret, hvordan AI kan udgøre en unik mulighed for sætte elevernes ressourcer i spil og styrke deres sproglige kompetencer, deres samskabelse, mod til at bruge sproget og ikke mindst deres oplevelse af mening i læringen. AI kan være en værdifuld partner i fremmedsprogsundervisningen, når det anvendes bevidst og pædagogisk velovervejet. En balanceret kombination af teknologisk støtte, selvstændig sproglig produktion, kritisk refleksion og etisk bevidsthed er afgørende for at udnytte potentialet.

Perspektiverne er, at eleverne altså ikke alene skal tage stilling til og udfordre indholdet i forhold til sprog og relevans, de skal også opnå en bevidsthed om risikoen for fejl, bias og misinformation i AI-genereret indhold. Det kræver en undervisning, som åbner for refleksion over kvalitet og relevans, men også over, hvordan resultater afspejler og forstærker eksisterende forestillinger og fordomme. På den måde kan brugen af AI medvirke til teknologisk dannelse og digital myndiggørelse, herunder aspekter af de etiske dilemmaer, AI rejser – f.eks. grænsen mellem hjælp og snyd, ophavsret, datasikkerhed og brug i et demokrati (Sætra, 2025).

Litteratur

Bak, A.H. og Lindved Dithmer, C. (2025). *AI i klasse-lokalet: Se, hvordan otte kommuner griber det an*. <https://www.kl.dk/videncenter/nyheder/2025/ai-i-klasse-lokalet-se-hvordan-otte-kommuner-griber-det-an>

Børne- og Undervisningsministeriet (2025). *Anbefalinger om brug af generativ AI i undervisningen i folkeskolen*. <https://www.uvm.dk/-/media/filer/uvm/aktuelt/pdf25/juni/250626-tilgaengeliggjort--anbefalinger-om-brug-af-generativ-ai-i-undervisningen-i-folkeskolen.pdf>

Furze, L. (2024). *Practical AI strategies: Engaging with generative AI in education*. Amba Press.

Hjorth, M. og von Sehested, M.(red.) (2025). *AI i skolen og anvendelse af sprogmodeller i undervisningen* (1. udgave). Dafolo.

Klinge, L. (2023, september 4). *En god skole for alle imødekommer seks grundlæggende behov*. <https://skolemonitor.dk/nyheder/>

Nygaard, C. (2024). *Prompt engineering: En grundbog*. Samfundslitteratur.

Sætra, H.S. (2025). *Hvordan redde demokratiet fra kunstig intelligens*. Cappelen Damm publisher. <https://www.nb.no/items/d77d46aa7566775c0c1af9111868e767>